

Konferenca Mednarodne trgovske zbornice

Drastična injunkcija proti stavkarjem

Sodnik je z izdanjem prepovedi pokazal predsodek proti uniji

Philadelphia, Pa.—(FP)—Injunkcija, ki jo je izdal sodnik T. D. Finletter, je ena najbolj drastičnih, ki so jih neunijske nogavicaarske firme izposovale proti stavkarjem v tej stavki, ki trajala od meseca februarja. Injunkcija prepoveduje vsakomaj v Washingtonu Konferenci se bodo udeležili največji evropski, ameriški in kapitalisti. Na konferenci so odpravijo zapreku, ki vzbujajo oživljenje industrijske aktivnosti.

Injunkcija je naznana, da bo podal v prihodnjih par dneh odlok glede unijskih uradnikov, ki so oboženi žaljenja sodišča. Sodnik je jasno pokazal svoje sovraštvo do unije nogavicaarskih delavcev in je vselej prekinil njenega odvetnika, kadar je skušal pojasniti vrroke, ki so prisili nogavicaarje pri Apex Hosiery Co. na stavko.

Kot je običaj v takih slučajih, je sodnik tudi poudarjal, da ni zainteresiran v ekonomskem vprašanju, temveč samo v črko poslovne in vzdržanje reda. Bivši zvezni senator George Wharton Pepper, ki je zastopal nogavicaarsko družbo, je bil deležen velike ujednosti od strani sodnika in ko mu je senator podal priznanje in pisketom, je sodnik podpisal brez vsakega govorja.

Mehika bo deportirala ameriške državljanje

Sedem tisoč Ameriščanov se nahaja nelegalno v deželi

El Paso, Tex., 30. apr. — "Herald Post" piše, da bo mehiška vlada deportirala več kot 7.000 ameriških državljanov, ki so klasificirani kot nelegalni prebivalci. Akcija je rezultat splošnega pregleda, ki ga je uvedla vlada, da ugotovi število inozemcev, ki bivajo nepostavno v Mehiki.

Pregled kaže, da je veliko število ameriških državljanov, ki so prišli z začasnimi potnimi listi v Mehiku in se niso registrirali kot stalni prebivalci, prekoračilo dočelo dobro. Mehiki imigracijski zakoni dovoljujejo turistom le šestmesečno bivanje, ne da bi jih bilo treba obnoviti potnih listov ali registriranja v vladnih uradih kot stalni prebivalci.

Enainštirideset žrtv gorljive vlake

Kairo, Egipt, 30. apr. — Najmanj 41 ljudi je izgubilo življeno, ko so poskakali iz ekspresega vlaka, ki je brzel iz Kaire v Aleksandrijo in v katerem medpotoma nastalo ogenj v enem kupeju in se hitro razširilo na ostale. Potniki niso zapazili ognja, dokler se ni razvil tako, da ga ni bilo mogoče pogastiti. Vsi kupeji so bili napolnjeni s potniki, ki pa niso mogli dati nikakega signala strojekodovi o nevarnosti, v kateri so se nahajali in je vlak kar naprej drvel v temno noč.

Illiinoiski senat sprejel delavsko predlog

Springfield, Ill., Pri tretjem čitanju predloga, ki določa osemnunnik za delavke, jo je seznam na pritisk bizniških interesov tako modifiral, da ugašnja. Iz predloga je odstranil določbo glede trgovskih in hotelskih uslužbenik ter restavracijskih streljak, ki bodo še nadalje lahko delale dolge ure. Osemnunnik bo veljal le za tovarniške delavke, ako bo predlog sprejet v nižji zbornici in obogatil zgodnjim podpisom.

Vlada izgubila tožbo

Berlin, 30. apr. — Dr. Paul Joseph Goebbels, fašist in prijatelj fašističnega voditelja Hitlerja, bil včeraj obsojen na mesec na pivo.

Berlin, 30. apr. — Prvi uradni čas novega berlinskega župana Sahma je bil podvajitev davka na pivo.

ZAMORA OBLJUBIL KOOPERACIJO AMERIKI

Usoda nove španske republike je v večji meri odvisna od Amerike kot od Evrope, je dejal provizorični predsednik v svojem govoru v radio. Povabil je svoje rojake, ki so se radi vojaške službe umaknili v inozemstvo, naj se vrnejo v domovino.

Madrid, 30. apr. — Provizorični predsednik španske republike Niceto Alcolea Zamora je si noči v svojem govoru v radio pozdravil Severno in Južno Ameriko. Njegov govor, ki je trajal petnajst minut, je bil v španščini in potem preveden v angleščino.

"Usoda nove španske republike", je dejal, je v rokah Amerike bolj kot Evropi. V slučaju, da bi evropske države organizirale blok, ki bi ogrožal ameriške interese, bo španska republika podala svojo roko sestrškim republikam onstran oceana.

"Ameriška morja, reke in gorice nosijo španska imena kot simboli historičnih odnosov Španije z Ameriko. V Evropi pravijo, da je Španija najmanj evropska od evropskih držav. To je resnica. Naši interesi in naša area so v Ameriki.

"Mi smo vedno simpatizirali z deželami onstran morja, s katerimi imamo krvna sorodstva in kjer so se naseljevali naši največji moži. Resnica je tudi, da je večji del naših komercialnih interesov v Ameriki.

"Vsemu svetu želim pojasniti čudež, ki se je dogodil v Španiji. Ta je tembolj značilen, če clovek pomisli, da je delila s stoletnimi monarhističnimi institucijami in tradicijami, spremeniла svojo formo vlade takoreč čez noč, brez prelivanja krvi in potom preprostega v mirnega, demokratičnega procesa.

"Ob tej priliki zagotavljam svoje rojake v Ameriki, da kačkor hitro bo izvoljen španski parlament, bo študiral načrt, da se jima da reprezentacija, da bodo v Španiji prav tako reprezentirani kot v svoji deželi. Vsi tisti, ki so se z bogom izognili vojaški službi, so dobrodošli in vlašči jih bo pomagala, da se vrnejo v domovino."

Potnajst Hrvatov pred sodiščem v Belgradu

Oboženi so raznih zarotniških činov

Belgrad, 30. apr. — Pred tukajnjim sodiščem je bila včeraj odprta obravnava proti petnajstim Hrvatom, ki so po zakonu zaščite države obtoženi raznih terorističnih činov in prejemanja denarja in orožja v Ogrske. Dva od teh, Perćec in Pavlović, sta odsotna; nahajata se na Dunaju. Obtožniči se med drugim glasi, da so hoteli z dinamitem razstreliti vlak, v katerem so se hrvaški voditelji vozili v Belgrad lansko spomlad; dalje, da so onavili tajno organizacijo za avtonomijo Hrvaške.

Illinoiski senat sprejel delavsko predlog

Seattle, Wash., 30. apr. — Zvezna vlada je izgubila tožbo, ki je imela preizkusiti določbe cenzuiranja knjig v smislu carinskega zakona, ki je bil sprejet prejšnje leto. Porota federalnega sodišča je včeraj podala izrek, da je Johannes Rutgerjeva knjiga "Seskalno življenje in njegov biologični pomen" sme uvažati in prodajati v Združenih državah.

Sodnik George M. Bourquin je rekel potop, da je spolno vprašanje med nami, od kar je Adam pojedel jabolko. Dejal je, da je ameriško ljudstvo upravičeno do znanja vseh stvari, ki imajo namen koristiti cloveštvu.

Potres v Rusiji ubil 392 oseb

Sovjetska vlada je določila dva milijona rubljev za odpomoč

Moskva, 30. apr. — Poročila govore, da je skupno število ubitih v potresu, ki je včeraj zadel tri distrikte sovjetske republike Nahčevan v Transkavkaziji, načrsto na 392.

Najbolj je bil prizadet geruzijski distrikt, kjer je bilo dvesto ljudi ubitih in 205 ranjenih, dočim jih je bilo v sisijanskem distriktu ubitih 153 in 300 ranjenih.

Geruzijski distrikt v Armeniji je bil tudi prizadet, toda načrno število mrtvih in ranjenih ni znano.

Mesti Erivan in Tiflis sta bili delno porušeni valed potresnih sunkov, toda človeških žrtev ni bilo, ker so se ljudje prej umaknili, ker so v varno.

Veliko število govede in druge domače živiline v potresni coni poginilo.

Moskovska vlada je takoj vstopila v akcijo in odredila odpomoč. Vladi Transkavkazije republike je poslala dva milijona rubljev (milijon dolarjev) kot prvo pomoč.

Promajnske demonstracije v Evropi

Deset oseb ubitih in več ranjenih v raznih evropskih mestih. — Gibanje na Portugalskem za strmoljavljanje diktature. — Velike proslave v Rusiji

Lisbona, Portugalska, 2. maja — Ena oseba je bila ubita, veliko število pa je bilo ranjenih, ko je policija otvorila ogenj na množico, ki je demonstrirala proti diktaturi. Demonstracije na Portugalskem so imele značaj političnega gibanja za strmoljavljanje diktature.

V raznih evropskih mestih je bilo pri demonstracijah prvega maja ubitih devet oseb. V Lubljani, Poljska, je bilo ubitih pet oseb, dve v Barceloni, Španija, ena v Oporto Portugalska, in ena v Berlinu.

Največji proslave delavske praznike so bile v Sovjetski uniji, kjer je vlad razkazovala silo svoje moderne armade. Več kot en milijon civilistov v Moskvi je sodelovalo pri proslavah delavskega praznika.

Moč bil priča prizora zastrupljenja svoje žene in tekmeča

Chicago, 30. apr. — Ker ga je omogočena fenska po kratki ljubezenski romanci zavrgla in se vrnila k svojemu možu, jo je njen ljubimec J. H. Hartung včeraj zastrupil vprito njenega moža in nato tudi samega sebe.

Hartung in mrs. Catherine Garrison sta se zgrudila na tla in umrla skoro istočasno, dočim je njen mož stal zraven, ne da bi mogel pomagati.

Zakonca Garrison sta se nedavno spriznili in sta se oglašili pri Hartingu, da mu sporočita, da je romance konec. Hartung je sprejel vest na znanje s smehljajem na obrazu in pridelal neko tekočino, katero je natočil v kozarec in jo ponudil obema. Garrison je odklonil, ne vedoč, da je v pijači strup, toda njegova žena, ki tudi ni nicesar sumila, jo je sprejela in izplila klobuk protestu njenega moža. V istem času je tudi Hartung dvignil kozarec in izplil pijačo. Strup v pijači je bil tako močan, da sta se takoj oba zgrudila na tla in umrli. Tragedija se izvrnila v Bismarck hotelu.

Politične homatije v Čehoslovaki

Praga, 30. apr. — Včeraj je izbruhnila vojna v čehoslovakskem parlamentu proti zunanjemu ministru dr. Benešu. Poslanci agrarne stranke, ki je najmočnejša v zbornici, so zapustili zbornico med protestom proti sestanku, ki ima sprejeti ustanovitev kitajske republike, ki je preveč za potrdiljevali.

Mesto Chicago je drago plačalo svojo zmago nad Thompsonom. Tega dejstva se bo zavedio prej ali slej. Gotovo je že sedaj, da bo veliko težje poraziti Cermaka in njegovo mašino, kot pa je bilo razdeljanje Thompsona, ker je zgrajena na političnih službah in sinokurah. S pridobitvijo kontrole nad Civil Service komisijo in šolskim odiborom bo Cermak zgradil politično mašino, kateri se tudi novički povzemajo.

ČERMACKO DELAVSTVO

Pri izvajaju načrtov mu bodo pomagali Matthew Woll in nekateri drugi uradniki delavskih organizacij

New York, N. J. — (FP) — John D. Rockefeller, eden prvih promoterjev kompanijske unije in odprt sovražnik organizirane delavstva, je postal sponzor delavske izobrazbe potom radia. Tako se glas načrnilo, ki je bilo objavljeno baš na obletnicu masakra v Ludlowu, Colo., kjer so bile žene in otroci rudarjev in članov UMWA mazkrirani po Rockefellerjevih pobožnostih.

Z Rockefelerjem bo sodeloval komitej, ki mu načrnuje Matthew Woll, podpredsednik Ameriške delavske federacije, Thomas Kennedy, tajnik-blagajnik rudarske unije, in Chester M. Wright, uradnik Mednarodne delavske časopisne službe. Spencer Miller je tajnik Rockefellerjevega komiteja.

Projekt predvideva izobrazbo delavcev, ki so bo razpoložili "člani" Chicaga z izvolitvijo Cermaka in sodelovanjem Cermaka. Vsaj tako pravijo "boljši" ljudje, ki so se pri zadnjih volitvah zaklepili, da mora iti Thompson iz mestne hiše za vanačko ceno. Ti "boljši" krogovi so blizu v poklicni elementi s "Tribuno" in "Daily News" na celotu. Pravijo, da bo jubilejna odborja popolnoma pozabil na svoje "delavake prijetje" in na organizirano delavstvo s ploščo.

Jubilej bo praznovanje "očiščenja" Chicaga z izvolitvijo Cermaka. Vsaj tako pravijo "boljši" ljudje, ki so se pri zadnjih volitvah zaklepili, da mora iti Thompson iz mestne hiše za vanačko ceno. Ti "boljši" krogovi so blizu v poklicni elementi s "Tribuno" in "Daily News" na celotu. Pravijo, da bo jubilejna odborja popolnoma pozabil na svoje "delavake prijetje" in na organizirano delavstvo s ploščo.

Pravijo, da je Rockefeler nepravilno izrazil bojanjen, da bo privlačna lastnina v Združenih državah v prihodnjih tridesetih letih prešla pod socialno kontrolo. Njegova želja, da dobi kontrolo nad radom in tako priliko za svojo propagando, je znamenje, da se boj za svoje pravice.

Kakšen bo odgovor rudarjev glede Kennedyjevih stikov z Rockefelerjevo skupino, se sedaj še ne ve. V West Virginiji in v Colorado uganjajo njegovi pobožniki že vedno nasiljava nad rudarji. Mezde so tako nizke, da družine rudarjev aktualno stradajo. Kompeticija Rockefelerjevih premogovnih kompanij je glavni vzrok za kaos, ki je nastal v tej industriji.

Afrične gledi jubileja je velika ironija in farsa. Z izvolitvijo Cermaka mesto ni bilo očiščeno. Thompson je šel, ostal pa je thompsonizem. Nekateri opazovalci pravijo, da so v zadnjem kampanji Cermaka podpirali tudi profesionalni raketerji in gledali na njega z veseljem.

Načrnički komitej predstavlja začetek reševanja agrarnega problema, kot ga je obljubila prvična republikanska vlada, ko je prišla na krmilo.

Vlada je včeraj izdala odredbo, ki preprečuje veleposestnikom razlaževanje najemnikov radi neplačanih obveznosti, ako te značajo manj kot \$150. To je začetek reševanja agrarnega problema, kot ga je obljubila prvična republikanska vlada, ko je prišla na krmilo.

V komentarju gledi poročila, da je Leon Trotsky, ki je bil izgnan iz sovjetske Rusije, vprašal za vstop v Španijo. Je minister za zunanje zadeve Leroux izjavil, da kolikor se stvar njega tiče, nima nič proti Trockemu.

Mexico City, 30. apr. — Dr. Pedro Jose Zapeda, inozemski zastopnik generala Augustina Sandina, voditelja vstašev v Nikaragvi, je včeraj izjavil, da so mu komunisti ponudili finančno pomoč, katero pa je odklonil. Zaprtega je tudi povedal, da so ameriški komunisti pred enim letom ponudili Sandinu \$100,000 in 5000 pušk za revolucijo in Nikaragvi s pogojem, da Sandino na stopu v javnosti kot komunist, toda Sandino je zavrgel ponudbo.

Predloga o jutniški industriji sprejeta

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILLO IN LASTNINA SLOVENSKIH NARODNE PODPORNE JEDNOTNE

Organ of and published by the Slovens National Benefit Society

Naročnišina: na Združeno državo (članek Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; na Chicago in Cicer \$7.50 na celo leto, \$3.75 na pol leta; na inozemstvo \$9.40.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicer \$7.50 per year, foreign countries \$9.40 per year.

Cene oglašev po dogovoru. Reklame ne se vredajo.

Advertising rates on agreement. Manuscripts will not be returned.

Ne dovolj, ker ima stik z Naročnikom.

PROSVETA

2657-59 South Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

(Dopisovalci in poročevalci domačih vesti, ki jih Prosveta prima dnevno v koloni "Glasovi iz naselbin," načrte podpišejo svoje polno ime in navedejo naj naslov, kar naj znači, da jandijo za svoj prispevek. Poročila in dopisi naj bodo jednati, kratki in resnični; pisani morajo biti v dostojnem tonu. Na anonimna pisma in dopine se ne bomo ozirali.)

Otvoritev izletnega paviljona

Congneaut, O.—Ako se pojete z avtomobilom iz Clevelanda proti vzhodu po cesti št. 20 (Main Rd.) ob jezeru Erie, potujete skozi naravno krasne in skrbno obdelane kraje. Vsak trenutek se prikale izletniku nekaj novega, romantičnega pred očmi, posebno sedaj v spomladanski dobi. Ker vaak želi ven v prostoto naravnega, vožnja te kraje pravi užitek.

Prvo večje mesto od Clevelandova je Painesville, potem pridejo male mesta Madison, Unionville, Geneva, Ashtabula itd., po vseh mestih, in med njimi se je naselilo zadnje čase mnogo naših ljudi, največ mislim, da iz Clevelandova. Niso si zbrali slabih krajev. Po večini so si kupili farme, katerim je pa cena tako visoka.

Potem pride prvo večje mesto Congneaut, ki je že precej stara slovenska naselbina, iz katere ni mnogo slišati po naših časopisih iz vroča, ker nas je tako malo tukaj naseljenih, približno 20 slov, "in hrvatskih družin. Semo, oziroma smo bili večinoma upošljeni pri NKPRR, a v zadnjem času pa kompanija odpulta delavev, teherni teden, in tako smo prizadeti tudi mi. Kateri majno delo, delajo k večjemu tri dnu na teden. Ravnod sedaj je pa tovarna zaprta, in sicer do 4. maja.

Kljub temu pa imamo tri poporna društva, in sicer najstarejše, društvo št. 237 SNPJ, št. 195 SSPZ in št. 49 SDZ. Vai skupaj smo pa združeni v "Jugoslav Workers' Club". Ta klub je kupljen pred letom 15 akrov gorda v bližini mesta na Dorman Rd. Naredili smo načrt, da dotični prostor uredimo za poletne izleti. Ker smo bili v gromnem oziru bolj na slabem, smo se zdržali ter šli v gozd in poskali drevesa, iz katerih smo dobili nekaj potrebnega lesa, za kočo (log cabin) in za prvočrtni paviljon, kateri odgovarja za ples in tudi druge prireditve. Bilo je mnogo dela, za tako malo ljudi, ker naredili smo vse sami v prostem času in smo dokončali ter smo sedaj ponosni na naše delo. Sicer dotični prostor še ni v vseh oziroma urejen kot bi moral biti, čaka naš se mnogo dela. Vseeno, kot je že navada, da se take stvari bolj ali manj svečano otvorijo, tako bomo tudi mi otvorili naš izletniški prostor z banketom na 10. maja ob 4. popoldne.

Taki ludje se bodo bolj zanimali za revolucijo v Italiji kot so se za ono v Spaniji. Dogodki na Primorskem, kjer fašizem terorizira stotisoč naših ljudi, silijo svobodoljubne slovenske delavce povzroči, da se bodo bolj zanimali za bližajoče se epohalne dogodke v Italiji.

Kakšni so pogoji za italijansko revolucijo? — Kakor doznavamo iz Londona, so italijanski revolucionarji zelo aktivni. V Italiji imajo tajno organizacijo z imenom "Pravljnost in svoboda", kateri pripadajo največ delavcev, ima pa pristave med antifašisti vseh slojev. Glavni voditelji so kajpada zunaj Italije. V tej organizaciji, kakor na celu iste, so združeni socialisti in vsi napredni elementi, ki so se zedinili za revolucionarni program, samo komunistov ni zrazen. Komunisti čakajo, da drugi izvedejo revolucijo in izvrše najtežje delo, nakar hodejo oni imeti vlado in diktaturo!

Organizacija deluje tajno v Italiji za strmolagovanje fašizmu in ustanovitev demokratične republike. Akcija mora biti revolucionarna, kajti pod fašizmom je vsaka druga oblika boja nemogoča. Ena roka akcije mora biti delavstvo z generalnim štrajkom, druga pa armada, ki jo skušajo pridobiti za prevrat. Udarec bo morda kratak in brez večjih izgub, lahko pa se vleče dolga civilna vojna; vse zavisi od tega, kako bo organizacija pripravljena.

Organizacija odločno naglaša sledče točke programa: Osvoboditev Italije mora biti delo Italijanov samih; republika garantira vsemu ljudstvu legalno, politično, kulturno in jezikovno svobodo, iz katere se naj izčini ekonomika in socialna pravljnost; takoj po zmagigi ustavodajna skupščina izvoljena na podlagi aprobacije in enake vojline pravice; takojšnja izpustitev vseh političnih jetnikov in odskrivnina za žrtve reakcije; takojšnja revizija vseh delavskih kolektivnih pogodb; prenos vse lastnine fašistične stranke in fašističnih organizacij delavskim in kmetskim organizacijam; ponovna ustanovitev tovarniških odborov; takojšnja redukcija vojnega proračuna najmanj za dve milijardi lit in policijskega budžeta za pol milijarde v prid brezposelnim delavcem; konfliksacija premozitve vseh, ki so odgovorni za fašistično diktaturo in sodniški proces pred revolucionarnim sodiščem proti fašističnim voditeljem.

Program je tak, da ga mora osvojiti vsak svobodoljuben in napreden človek. S takim programom mora revolucija uspeti in zmagoči. V programu je zajamčena odprava krivic tudi primorskim Jugoslovom in nedvomno tudi oni sodelujejo v tajni organizaciji. Saj je v tej revolucionarni organizaciji njihova edina nujna odpomoč in rešitev iz sedanjih barbarskih razmer. Svoboda italijanskega ljudstva bo tudi njihova svoboda.

Voditelji revolucionarne organizacije, ki so v Londonu, so pravkar objavili v angleškem pamfletu vsebino tajnega letaka, ki je bil utišotapljen in raztrošen po vsej Italiji. Letak je naslovil na italijanske delavce, katerim daje navodila, kako morajo postopati in delati priprave za revolucijo.

(Nadaljevanje v zadnji koloni.)

Bolehal je na jetiski nad tri leta. Tukaj zapušča brata Franca. Po poklicu je bil kovač. Doma je bil na Dolenskem. Pokojnini je bil član društva 16 SNPJ, kateri se je udeležil pogreba v velikem številu. Pogreb se je vršil v ašpopolone dne 25. aprila iz Ermencovega pogrebnega zavoda na Good Hope pokopalnišča. Na tem pokopalnišču je pogrebnik Ermenc rezerviral poseben prostor, kjer se bo v prihodnjem pokopalno člane društva 16 SNPJ ter s tem omogočilo, da bodo umrli člani omenjenega društva počivali v njih lastnem krogu.

V nedeljo zjutraj 26. aprila je umrl rojak Anton Plesec, star 64 let. Bil je samec. Doma je bil v Južnju v Savinjski dolini na Stajerskem. Tukaj zapušča se stroj Jozefov in brata Valentina v Clevelandu, O., v starem kraju pa 3 brate in eno sestro. Pokojni Anton je bil zvest član društva 16 SNPJ, kateri ga je spremljal k zadnjemu počitku. Pogreb se je vršil iz Ermencovega pogrebnega zavoda v sredu popoldne na Forest Home pokopalnišču.

Skoraj tisto uro v nedeljo je umrl tudi rojak Mihail Sočtrich, v starosti 70 let. Umrl je v Milwaukee County Hospital, kjer je bil približno 3 mesece. Pokojnik je bil ugleden star rojak. Rojen je bil blizu Metlike ter je bil za časa njegove mladosti takoj aktiven. Bil je namreč v pennsylvanijskih rudnikih nad 30 let. Je tudi organizator Hrvatske bratske zajednice in član društva 255 HRZ. Tukaj zapušča žalujčno ženo in pet odrastih otrok. Pogreb se je vršil v sredu zjutraj iz Ermencovega pogrebnega zavoda na Holy Cross pokopalnišču. — Blag jim spomin!

Poročilo in zahvala

Hibbing, Minn. — Kitzville, Minn., je majhna slovenska naselbina, ki spada pod Hibbing. Večina tuje se Slovenci in paritalijanskih družin. Imamo dve slovenski društvi; eno je št. 161 SNPJ.

Dne 26. aprila se je vršila tukaj konferenca Minnesotske federacije društev SNPJ, katere se je udeležilo veliko število zainteresirnih članov in članov. Na ta dan je naše društvo št. 161 obhajalo svojo 20-letnico. Hvala vsem za udeležbo. Hvala gre tudi g. Kertetu, ki je največ pripomogel k uspehu prireditve. On je oskrbil šole in name je izposoval šolske prostore brezplačno. Hvala tudi br. Kobiču, predsedniku Federacije, za njegov pomenljivi govor. J. Teran nas je imenito zavabil s petjem; hvala mu! Naša mlada dekleta so pridno strele gostom in pomagala na prireditvi. Hvala vsem skupaj. Nekateri so članice, druge pa še ne, upam pa, da bodo postale v kratkem.

Taki sestanki so velikega pomena za nas vse, še posebno pa za našo društvo in jednoto. Vidi se, da so federacije SNPJ potrebne. — Frank Pipan.

Domača vest

Milwaukee, Wis. — Smrt je zopet žela v naši naselbini. Zadela je posebno Slovenako narodno podporo jednoto, oziroma lokalna društva. Dne 15. aprila je umrl v okrajni bolnišnici rojak Nik Vukusich, rodom Hrvat, živeč na 571-75th ave. West Allis, kjer se spadel k društvu 104 SNPJ, ki je skrbelo za njegovo pogreb 19. aprila na Good Hope pokopalnišču. V starem kraju zapušča ženo in sina.

Naslednji dan 16. aprila, je umrla rojakinja Anna Ciraj, v starosti 61 let. Podlegla je bolezni na jetrih in vodenici. Bolehal je 8 mesecev. Pokojnica je bila doma iz Ljubnega v Savinjski dolini na Stajerskem. Dolgo let je bila njena družina v Clintonu, Ind., kjer so njena sin in mož delali v premogovniku; preselili v Milwaukee pred več leti. Pokojna zapušča tukaj soproga Jacka, dva sina in enega brata. Spadala je k društvu 16 SNPJ in k Slovenskemu zvezlu. Omenjeni društvi sta se pogreba udeležili v velikem številu. Sprevd se je vršil iz Ermencovega pogrebnega zavoda 18. aprila na Holy Cross pokopalnišču.

Dne 23. aprila je preminula rojakinja Anna Kaláček, starca 53 let, živeča na 457-62nd ave. Podlegla je za rakom, kateri jo je napadel pred približno enim letom. Tukaj zapušča žalujčno soproga Antona in pet otrok. Pogreb se je vršil iz hiše žalostil v soboto 25. aprila na Calvary pokopalnišču.

Ravnod istega dne je umrl v Muldale sanatoriju v Wauwatosi 36-letni rojak Tony Mihelicig.

lej, kadar se bi v Johnstownu, sva skupaj posvetil za eno ali drugo napredno stvar. Naj ga krije hladna tuja gruda ameriške. Naprednemu slovenskemu delavstvu, katero ga je pozhalo, bo ostal v trajnem spominu.

Naj dramatični odsek gre dne 9. maja na Sygan, Pa., igrat za tamkajšnji klub. Imeli bodo le program, zato se upa, da bo tudi udeležba velika. Bodo dve igri, delikacie, govor in gibanje, slovenake in druge, na kavir. Zato se apelira na vse delavce, da posjetijo priredbo kluba na Syganu 9. maja. Zaključek drame je sezone za klub št. 11 bo dne 16. maja v Bridgeportu. Ne posvetite tega dne in posete priredbo kluba in njegovega pesnika otroke. Ker prirede, kot bo ta, vam ne bo mogoče kmalu videti. To je vendar točno ob 7. uri v dvoran.

Izdan je bil tudi oklic za konferenco soc. klubov in društ. Presevne matic, katera se vrsti na Glenco dne 30. maja pri sodr. A. Kravanju. Dopolnilo bo konferenco in popoldne bo pa zahvala v prid konferenci, na kateri bo tudi govoril misid Victor Tušek iz Power Pointa. O. Vai klub bi društvo, ki spadajo pod to okrožje, pošljite zastopnike in dejuite, da bo konferenca in priredba izpadla kar najbolje. Kako je razvideti iz porocil v listih, soc. klub in druge nasredne organizacije so zelo aktívne. To kaže, da se je ljudstvo začelo zanimati in začelo spoznavati, da bodo dobre politične organizacije delavstvo ne bo nikdar nikamor prisko. Pri drugih strankah ni druga kot graft in korupcija.

Delavce razmrez v tej okolici so tako slabe, da se ne pomni kaj takega. Premogorovi večina počiva, tovarne pa skoraj ravno tako. V delavskih družinah vinda veliko pomankanje. Koliko časa bo to trelo, nikdo ne ve. Ne kaže nič, da bi se obrnilo kaj na boj. Mislim, da dokler bomo imeli také inženirje kot je Hoover, da ne bo nobenik dobro za delavca. Čas je že, da se ljudstvo zbudí in začne mislit, da je treba delavce inženirje v Belo hišo. — Joseph Snay.

Tukaj ni dela!

Red Lodge, Mont. — V kapitalističnih listih sem čital, da bodo v tem okraju potrebovali večjo število delavcev, kar pa ne odgovarja resnicu. V glasiju United Mine Workers Journal dne 15. aprila sem čital v "A. S." se je šel šef po zavrnjenju z meje potoziti Bogu na Brezje, da kaj se Slovencem pod Italijo slabovo godi. Ali ni tega prej vedel, ali je toliko sebičen, da je šel na Brezje vsled lastnega arca, ker so ga vrnili z meje?

V isti "A. S." sem čital pismo rev. K. Zakrajška: "Protibolj časti grešimo, ako skrumpimo Bogu posvečene osebe, krajali reči, zlasti, ako skrumpimo sv. zakramente z nevrednim sprejemom". Itd., itd. Zatem pa našteva razne redove, ki so posvečeni v to ali ono svrhu cerkevne biznese. V isti številki sem videl, da je označen datum sv. Jurija za 23. aprila, četudi ga vse drugi navajajo za 24. aprila. Saj je vendar Jurivo vsako leto na 24. aprila. Tudi sam g. Trunk mi bo to potrdil, upam, ki pravi, da "Jurij po potoku tul".

Frank Pipan.

Razne vesti

Bridgeport, O. — V Prosveti 4. aprila je bil priboten Geo. Raukarjev dopis iz Paw Paw, Mich., ki opisuje in priporoča ondotone farme ter dostavila, da je pripravilen dati zadevne informacije vsakomur. Pisal sem mu in dodal znamke za odgovor, ker pa dosedel še nisem dobil odgovora, želim, da mi sporoči. Pošta mi ni vrnila pisma, kar znači, da je bilo dostavljeno.

Matt Richter, 6313 St. Clair ave.

Želi odgovor

Cleveland, O. — V Prosveti 4. aprila je bil priboten Geo. Raukarjev dopis iz Paw Paw, Mich., ki opisuje in priporoča ondotone farme ter dostavila, da je pripravilen dati zadevne informacije vsakomur. Pisal sem mu in dodal znamke za odgovor, ker pa dosedel še nisem dobil odgovora, želim, da mi sporoči. Pošta mi ni vrnila pisma, kar znači, da je bilo dostavljeno.

Matt Richter, 6313 St. Clair ave.

Strojepisni kontest

Maynard, O. — Podpisani in

Ameriški socializem

(Nadaljevanje.)

Thomas deli zemljiški problem v tri tegorje, ki se rešujejo separativno in radikalno, zemlja ali stavbiča v mestih in vselibnih sploh, rudinske in gorinske zemlje za farme. Njegov program je, da stavbičem zniža vrednost privatne posesti, da vsečim davkom in s tem preidejo v javno posest. Mineralna, premogovina in z gorinami, ki se v sosedstvu na enak način kot industrijska, včasih rentne vrednosti, dovoljuje pa neke izjemne za ene farmarje, ki sami obdržijo privatno posest za neko dobo.

Razdelitev zemljiščega vprašanja je pravna, težko pa je na prvi pogled soditi o pravnosti tega programa. Začasna pomembna javne in privatne posesti bo vsekakor nezgodna, vendar pa mora biti težka, vendar pa mora biti enak način kot industrijska, včasih rentna vrednost, dovoljuje pa neke izjemne za ene farmarje, ki sami obdržijo privatno posest za neko dobo.

Erich Dwinger:

Armada za žičnimi plotovi

Za Prosveto prevedel Tone Šelškar

Oba nova, Seydlitza in Poseka je spravil pod na našo prično. Storil je to, ker je opazil, da bi ju rad imel pri sebi. "Pridita, da bo imel naš junker človeka, katerim se bo lahko pogovarjal!" je dejal osorno. "Jaz sem itak samo umetno teleso . . ."

Vlak je odpeljal. Vozimo se dan za dan. Pod ne skače nič več tako vneto pri vsaki postaji z vagona, kakor preje. Samo enkrat na dan ga lahko še pošljem kupovat. "Varčeval moramo, Pod! Imam samo še tri rublje, koliko pa imaš še ti—?"

"Človek božji," je dejal čemerno, "že več tednov ne premorem niti ene pokejke!"

Ko bi le mogel kje kaj denarja dobiti! Poda moram ohraniti pri dobrvi volji, naj stane kar hoče. Kadar je vesel, je nam vsem, kakor da bi sijalo solnce v naš vagon. Vesel pa je le, če je sit! In mnogo rabi . . .

Od petih novih, ki smo jih dobili v naš voz, sta dva bolna na grizi. Bila sta že prešibka da bi prišla na gornjo prično. Ležita izčrpana v temnem kotu v svojem lastnem blatu. Podnevi si ne upata priti iz teme, počni pa čepita ure in ure pri odprtih vrati. Dasiravno ne jest skoraj nicesar, vendar lije ne prestano iz njih. Okoli njiju je vse pomoren.

"Svinjarja!" je klekl Posek. "Ven jih vržimo!"

"Pa če bi vi imeli tako bolezen —?" je vzkljiknil Blank ves razburjen. "Kaj pa morata zato, ubožica?"

"Ali bi dobil rad katero v vamp —?" je zaškrtil Pod.

Posek se je potuhnil. "Menil sem le, da ju ne bi smeli pustiti z nami!" je zamrmral.

Na postajah smo srečevali sedaj dolge vlake z begunci iz Ukrajine, Poljske, Litavije in Baltije. Ze mesece stanujejo v vagonih z otroci in z vsem, kar so mogli oteti.

"Junker," me je nagovoril nekoga dne Brünn, ko smo se ustavili na postaji, kjer je bilo polno beguncov, "pregovorite vendar stražo, da nam dovoli vzeti v vagon kako dekle?"

"Ali ste prisomjeni, Brünn?"

"Zakaj? Zbrali smo pet rubljev, ali nima dovolj? Punca je begunka, lepa, mlada, napeta in zdrava! Do jutra ostane pri nas, potem se odpelje takoj nazaj . . ."

"Ne, tega nočem! Poisčite si koga druga." Debelo me je pogledal. "Toda zakaj ne?" me je vprašal upropačen.

"Ker se ne maram udeležiti takih svinjarij . . ."

"Poslušaj me," je dejal mrzlo. "Kakšno je tvoje mnenje o tej zadavi, nas nič ne briga. Nas tudi ne zanima. Toda če nimaš toliko časa za tovarštva v sebi . . . Ti si mlad, mogoče tudi niti ne poznas . . . niti ne veš kaj pomeni . . . Mi starejši pa, mi oženjeni . . . Kaj misliš, da si kar tako grizem prste do krvi? Vsako noč, vsako noč . . . Ne, o Bog, je vzhod "prosim te, vasi te prosimo, saj vendar ne more nikdo z njim govoriti kakor ti! Ah, Bog . . ."

F. C. Weiskopf:

Življenska renta ali budžet

Ne sploh

Virfl je to uvidel in tako je ostanala soba prazna.

Ne sicer popolnoma prazna: Virfl je namreč postavil v njej dve leseni kletki, kajti začasno je nameraval gojiti kunce.

Temu Jarmili ni ugovarjala: mala kuncereja gotovo ni več, kot morec pojesti, prav nasprotno, — a o prevzetnosti ni niti govorila!

V.

Biti poročen je lepo!

To si je gospod Virfl vedno znova govorila:

Zjutraj, — če je, komaj prebujen in še omotičen od spanja, siškal že v kuhinji poleg mlenje mlinskega za kavo; opoldne, — če je prišel domov in je videl, kako čaka nanj pogrenjena miza; zvezcer, — če je zlezel pod mehko, visoko pernico in je čutil poleg sebe telo, ki je dišalo po Jarmili.

Goveril si je to ob nedeljah, če je pri oblačenju svelega perila z zadovoljstvom ugotavljal, da so vsi razpori in luknje zaščiti in zakrpani; goveril si je to ob delavnikih, če je ob desetih in ob štirih odvijal skrbno v dva papirja zamotane kose maslenega kruha; goveril si je to ob sobotah, če je pred spanjem vjaknil noge v kopejki, ki je bila pripravljena prav po njegovi želji, in si menečal kurja očesa.

Da niti ne omenimo vnesenih trenutkov, v katerih je — ne da bi ga govorili opazili — ujet po govore, kot: "No, kako gre Virflu, odkar je poročen?"

"Človek, še vpraša? Samo po-

glej si ga vendar! Temu de za kon kot lačnemu slanina! No, i ma pa tudi ženico. Kot Jermen!"

Biti poročen je lepo!

To si je tudi Jarmila vedno znova govorila:

Ce je šla nakupovat in so ji reklo branjeve "Mlada gospa" in "Poljubljam roko!" . . .

Ce ji je hlašica zaupno povedala, da je imela zopet neka služenja nesrečo v ljubljani . . .

Ce se je ogria — pri umivanju posode ali pri krpanju perila — po kuhinji in je s ponosom spoznala, da je vse, kar tu vidi, njen, od mize za pripravo jedil s prtom:

Z novim varčju
Staro zakrpa
S'cer ne bo nič!"

do stojača za krožnike z dvema steklenicama za jesh in olje in s šestimi posodami za sol, poper, kumin, papriko, ingver in klinček . . .

Posebno pa, če je šla z možem "ven" in so ju kramarji in hlašniki iz njune ulice še od daleč pozdrevljali:

"Imam čast, gospod Virfl!"
"Poklon!"
"Najponišnjejši sluga!"

"Dober večer!"

Da, biti poročen je res lepo!

Zlasti v tako dobrem času kot prav sedaj. Gospod Virfl je imel mnogo dela: neprestano je imel opravka. Zasedoval ni samo žensk, ki posiljajo otročiče v nebesa, in malih tatov, ne, bilo je stavki, demonstracij, hišnih preiskav . . . vmes pa zmeraj zopet nadzorovanje subverzni elementov, ki so se — hvala bogu — že davaj zopet pojavili.

Bil je soparen večer in dvor je bil prepuno v spomini s hrupom, so parico in gnečo ljudi. Pri vseh

za pripravljenost in bi mogoče

gostje pri večerji, ki so si jo prinesli s sabo, in so nestrpno zahitevali "še eno veliko!" Prišeli so se povsod prerivali in so prežali na izpraznjena mesta. Natarkar, v vsakri roki pol venca pretokajočih čas piva, so si delale pot skozi klopčič ljudi. Slep harmonikar je igral:

"Imam prav nov voziček — vsak Jud ti je tatiček!"

Tri stare ženske so prodajale slane mandelje, orehe, redkve, preste, slanike in vloženo čebulo, kumario ter česen. Vkljub vročini, gneči in mali kupljivoči so hodili od mize do mize prodajalec sladkorčkov, neki vojni invalid z "znanstveno preizkušenim silomerom", neki prodajalec sreč v neki "državno aprobiranem elektrizer s praks v dvanajsetih svetovnih kopališčih".

Neki mati, krvonogi moški s ščipalnikom in cvetlico v gumbnici, ki plaval skozi gnečo za stremem Vlastimilom, ki si je sопrijavej in potec trebil pot k mizi, ki so sedeli za njim Jarmila z Virflom, teta Ljudmila in babica.

"No, hvala bogu, sem vas našel!"

Obrnil se je in je potolačen ugodil, da je še vedno viselo na roki, ki jo je vlekel za sabo, telo krovonogega moškega in ga je sedaj potisnil tesno k mizi:

"Takooo! Tukaj sem vam pridelal gospoda Pingitzerja, straga dobrega znana! — Gospod Pingitzer, to je moja mati, moja sestra Ljudmila, gospod in grozba Virfl!"

Prestal je nekoliko, baš dovolj dolgo, da so ostali utegnili izreci "Me veseli! Zelo veseli!", in je takoj nato nadaljeval:

"Gospod Pingitzer je prišel, ker sem mu povedal . . ."

"Počakajte, striček," ga je prekinil tedaj gospod Pingitzer, "saj se tako zelo ne mudri! Stoje se vendar ne govoriti o kupljih! Sedaj stane prav toliko denarja, haha! Torej sedimo! Tako bom priskrbel dva stola . . ."

In že izginal nekje v gneči. Stric Vlastimil je rekel:

"Tukaj ga imate, Pingitzerja! Stavim, da bo priskrbel v petih minutah dva stola, po četudi ni eden prost. Vražji človek! Pravkar išče prijazno opremljeno sobo pri boljših ljudeh in tedaj sem si misliš . . ."

Soba pri Virflu je namreč že opremljena. Od včeraj. In danes so se sešli, da bi proslavili ta veseli dogodek.

". . . tedaj sem si pač misliš, da bi bil to pravi najemnik za vas, Jarmila! Sicer Jud, toda drugače silno dostojen. Soliden, točen in reden. Poznam ga že leta — No, kaj je? Kaj pravite k temu?"

Virflova ne vesta takoj, kaj bi k temu rekla. Zato pa ve teta Ljudmila:

"Jud? — Toda Vlastimil! Pa jima vendar ne bož Juda . . ."

V tem trenutku se prikaže Pingitzer, balansirajoč v kviku isteknjeni roki s stolom. Z elegantnim kolebom ga posadi na stoli:

"Tukaj, striček, kar usedite se! Ste si pošteno zasluzili, ha-ha! — Tako prinesem še energetično!"

In ni ga več.

"Nooo!" pravi stric Vlastimil. "Ali nisem rekel?! Vražji človek!"

Zmagoslavno se ozre okrog. Toda teta Ljudmila se ne da prepričati s sposobnostjo gospoda Pingitzerja:

"Jud ostane Jud, in če je še tisočkrat sposobnejši . . ."

Vmes vpraša gospod Virfl:

"Koliko pa plača za sobo, tvoj gospod Pingitzer, ali veš mogoče?"

"No, takole tri sto petdeset mesečno, menjam!"

Tri sto petdeset? Tu morečamo pritrdiriti! Gospod Virfl se začne za stvar vidno ogrevati.

All se a tri sto petdesetimi kromi razume vključno tudi luč in postrežna?

"To je važno, stric! Kajti tri sto petdeset kron z luč in postrežbo ni nikakor preveč, moraš vedeti!"

Zal, stric Vlastimil ne ve, kako je z razvetljavo in postrežbo. Prav za prav ne ve nič določenega . . . Tudi o tri sto petdesetih kromah je, natančno vzeto, domnevne, toda . . .

"Aha! Sedaj imamo!" vseka teta Ljudmila v besedo. "Domnevne, vmes?"

Toda stric Vlastimil se s tem ne da smotrit:

. . . toda to nič ne pomeni, kajti

mož, ki bi se radi par kron vzneširal . . .

Sedaj se ogreje tudi Jarmila. Ali ima znanje, ali kako se temu drugače pravi?

"Kako?"

Stric Vlastimil ne razume takoj, kaj hoče Jarmila, nato se ga pa poloti krčevit smeh:

"Ahahahaha! Ehehehehe! Ne, kaj takega! Ne . . ."

Nato se umiri.

Ne, Jarmila je lahko popolnoma brez skrb! Gospod Pingitzer nima nikakega znanja. Ta sploh ne pogleda nobene ženske — razen če se hoče pri njem zavarovati, hahahaha!

"Kaj? Pri zavarovalni družbi je tudi še? No, hvala lepa! To postaja zmeraj lepe? Jud in zaven je pri zavarovalni družbi. No, takega bi ne sprejela na stanovanje, če bi mi ne vem kolikoplačilo! Rajši si dam odrezati glavo, kot pa da bi sprejela takega za najemnika! Ta ti netveč takoj kako gnile zavarovanje namesto najemnine, ta . . ."

Gospod Virfl odbija zadnji napad te Jarmile in preudarnim nasmeškom:

"Nonono! Tako enostavno pa to zoper ne gre! Jas si ne dam od nikogar nič natresi, ja najam je še tako vratil človek . . ."

Zdaj se sprejemajo na knjižice in na tekoči račun. Naložbe proti odpovedi se obrestujejo po dogovoru kar najbolj ugodno.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje zavarovalnica sama.

Rojaki, ki hočejo nalačati svoj denar v starci domovini, obrnite se na Mestno hranilnico Ljubljansko! Denar morete poslati po vsaki banki, hranilnici pa pišite, po kateri banki sta denar nakazali, kdaj in koliko. Napisičte tudi svoj natančen naslov, da Vam more hranilnica odgovori.

Ko se pojavi Pingitzer, ki pride z drugim stolom, gospod Virfl umolke.

Prodaja se v starci domovini liko posestvo v Belli Krajini; katerega veseli to kupiti in ga vredno posvetiti v ceni, teda ne piše na: John Konda, Vas Preprodejštvo št. 5, Semč, Slovenija, Jugoslavija. — (Adv.)

POSESTVO NA PRODAJ

Prva se v starci domovini liko posestvo v Belli Krajini; katerega veseli to kupiti in ga vredno posvetiti v ceni, teda ne piše na: John Konda, Vas Preprodejštvo št. 5, Semč, Slovenija, Jugoslavija. — (Adv.)

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prečernova ulica št. 3

je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji

IMA VLOG NAD 430.000.000 DIN.

Za vse vlogje jamči mesto Ljubljana z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo.

Vloge se sprejemajo na knjižice in na tekoči